

Skatteutskottets betänkande 2020/21:SkU30

Ändrade regler för mervärdesskatt vid handel med avfall och skrot

Sammanfattning

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag om att bestämmelserna i mervärdesskattelagen (1994:200) om omvänd skattskyldighet vid handel med avfall och skrot av vissa metaller ändras genom att kopplingen till KN-nummer slopas. Ändringen syftar till att anpassa bestämmelsernas tillämpningsområde så att det bättre överensstämmer med vad som enligt allmänt språkbruk avses med avfall och skrot.

Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 oktober 2021.

I betänkandet finns ett särskilt yttrande (L).

Behandlade förslag

Proposition 2020/21:128 Ändrade regler för mervärdesskatt vid handel med avfall och skrot.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning.....	4
Propositionens huvudsakliga innehåll	4
Utskottets överväganden.....	5
Ändrade regler för mervärdesskatt vid handel med avfall och skrot	5
Särskilt yttrande.....	9
Ändrade regler för mervärdesskatt vid handel med avfall och skrot (L).....	9
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag.....	10
Propositionen	10
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	11

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Ändrade regler för mervärdesskatt vid handel med avfall och skrot

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i mervärdesskattelagen (1994:200).

Därmed bifaller riksdagen proposition 2020/21:128.

Stockholm den 27 maj 2021

På skatteutskottets vägnar

Jörgen Hellman

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Jörgen Hellman (S), Per Åsling (C), Niklas Wykman (M), Hillevi Larsson (S), Helena Bouveng (M), Eric Westroth (SD), Sultan Kayhan (S), Tony Haddou (V), Boriana Åberg (M), David Lång (SD), Patrik Lundqvist (S), Hampus Hagman (KD), Anna Vikström (S), Gulan Avcı (L), Anne Oskarsson (SD), Rebecka Le Moine (MP) och Kjell Jansson (M).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlar utskottet regeringens proposition 2020/21:128 Ändrade regler för mervärdesskatt vid handel med avfall och skrot. Regeringens förslag till riksdagsbeslut finns i bilaga 1. Regeringens lagförslag redovisas i bilaga 2.

I propositionen finns en redogörelse för ärendets beredning fram till regeringens beslut om propositionen.

Propositionens huvudsakliga innehåll

Regeringen föreslår att bestämmelserna i mervärdesskattelagen (1994:200) om omvänd skattskyldighet vid handel med avfall och skrot av vissa metaller ändras genom att kopplingen till KN-nummer slopas. Ändringen syftar till att anpassa bestämmelsernas tillämpningsområde så att det bättre överensstämmer med vad som enligt allmänt språkbruk avses med avfall och skrot.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 oktober 2021.

Utskottets överväganden

Ändrade regler för mervärdesskatt vid handel med avfall och skrot

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens förslag om att slopa kopplingen till KN-nummer vid bestämmande av vilket avfall och skrot som omfattas av omvänd skattskyldighet för mervärdesskatt.

Jämför det särskilda yttrandet (L).

Bakgrund och gällande rätt

Mervärdesskatt ska betalas till staten vid sådan omsättning inom landet av varor eller tjänster som är skattepliktig och görs av en beskattningsbar person i denna egenskap, i den utsträckning den beskattningsbara personen inte är befriad från skatt på omsättningen, se 1 kap. 1 § första stycket 1 mervärdesskattelagen (1994:200), förkortad ML.

Enligt 1 kap. 2 § första stycket 1 ML är den som omsätter en sådan vara eller tjänst som anges i 1 § första stycket 1 skyldig att betala mervärdesskatt (skattskyldig), om inte annat följer av 2 § första stycket 1 a–4 f.

Av 1 kap. 2 § första stycket 4 e ML framgår att för omsättning som anges i 1 § första stycket 1 mellan beskattningsbara personer som är eller ska vara registrerade till mervärdesskatt här av sådana varor som avses i tredje stycket är det den som förvärvar varan som är skattskyldig.

Enligt tredje stycket gäller första stycket 4 e varor som kan hänföras till följande nummer i Kombinerade nomenklaturen (KN-nummer) enligt rådets förordning (EEG) nr 2658/87 av den 23 juli 1987 om tulltaxe- och statistiknomenklaturen och om Gemensamma tulltaxan i dess lydelse av den 1 januari 2012,

1. avfall och skrot av järn eller stål; omsmältningssgöt av järn eller stål (KN-nummer som börjar med 7204),
2. avfall och skrot av koppar (KN-nummer som börjar med 7404),
3. avfall och skrot av nickel (KN-nummer som börjar med 7503),
4. avfall och skrot av aluminium (KN-nummer som börjar med 7602),
5. avfall och skrot av bly (KN-nummer som börjar med 7802),
6. avfall och skrot av zink (KN-nummer som börjar med 7902),
7. avfall och skrot av tenn (KN-nummer som börjar med 8002),
8. avfall och skrot av andra oädla metaller (KN-nummer som börjar med 8101 8113),
9. avfall och skrot av galvaniska element, batterier och elektriska ackumulatörer (KN-nummer som börjar med 854810).

Omvänd skattskyldighet vid handel med avfall och skrot infördes i 1 kap. 2 § ML den 1 januari 2013 med syftet att försvåra skatteundandragande vid handel med skrot (prop. 2012/13:1 s. 314). I propositionen angavs att det är viktigt att det klart framgår vilka varor som omfattas av omvänd skattskyldighet eftersom det är ett avsteg från huvudregeln. Vidare angavs att det är mycket svårt att med tillräcklig skärpa och precision i lagtext uttrycka vilket järn- och metallskrot som ska omfattas av omvänd skattskyldighet och att risken är uppenbar att det uppkommer gränsdragnings- och tolkningsproblem. Det anfördes även att det av rättsäkerhetsskäl är viktigt att de skattskyldiga kan förutse vilka varor som omfattas av omvänd skattskyldighet. Regeringen gjorde bedömningen att det inte är lämpligt att i lagtext särskilt definiera skrotbegreppet. I stället gjordes en hänvisning till varor som definieras enligt vissa KN-nummer enligt rådets förordning (EEG) nr 2658/87 av den 23 juli 1987 om tulltaxe- och statistik-nomenklaturen och om Gemensamma tulltaxan (tulltaxan).

Kombinerade nomenklaturen är EU:s gemensamma tulltaxesystem för att klassificera varor som bygger på Harmoniserade systemet (HS), vilket är en harmoniserad internationell förteckning av varor i världshandeln. I princip alla varor som importeras ska kunna klassificeras enligt ett KN-nummer. När en vara ska klassificeras är det varans egenskap som är utgångspunkt. Utifrån varans egenskap söks sedan det KN-nummer som bäst överensstämmer med varan. Det finns förklarande anmärkningar till HS och beslut i klassificeringsfrågor samt förklarande anmärkningar till Kombinerade nomenklaturen. Det finns också principiella regler för hur en vara ska klassificeras när två eller fler nummer skulle kunna vara aktuella för varan.

För att en vara ska klassificeras som avfall eller skrot och omfattas av omvänd skattskyldighet enligt 1 kap. 2 § första stycket 4 e ML krävs dels att det är en vara av järn eller metall som anges i bestämmelsen, dels att den är slutligt oanvändbar (eller att den utgör sådant avfall eller skrot av galvaniska element, batterier eller elektriska ackumulatorer som avses i 1 kap. 2 § tredje stycket 9). Om en vara består av en metall är det oftast enkelt att klassificera varan. Det är emellertid bara avfall och skrot som omfattas av bestämmelserna om omvänd skattskyldighet. Enligt de förklarande anmärkningarna är en vara som kan återanvändas för sitt ursprungliga ändamål eller annat ändamål inte avfall eller skrot. Att det inte är ekonomiskt försvarbart att återställa varan till sitt ursprungliga ändamål påverkar inte denna bedömning. Med avfall och skrot avses endast en metallvara som är slutligt oanvändbar för sitt ursprungliga ändamål på grund av skada, sönderdelning eller slitage eller av någon annan orsak. Varan är inte heller avfall eller skrot om den, med eller utan reparation, kan användas för något annat ändamål. Varan får inte heller vara identifierbar som en vara med ett annat HS-nummer. Det innebär t.ex. att en elmotor med ett högt metallinnehåll inte klassificeras som metall utan enligt det HS-nummer som avser en sådan elmotor.

Skatteverkets utvärdering

Skatteverket har på uppdrag av regeringen utvärderat reglerna om omvänd skattskyldighet för mervärdesskatt vid handel med avfall och skrot av vissa metaller (dnr 131 275737-16/113). I uppdraget ingick att lämna förslag på lämpliga åtgärder om Skatteverket finner brister i regelverket vid utvärderingen.

Enligt Skatteverkets utvärdering av reglerna om omvänd skattskyldighet har inte hänvisningen i 1 kap. 2 § tredje stycket ML till KN-nummer inneburit den förutsägbarhet som var tänkt. Såväl säljare som köpare av skrot har svårt att förutse vilka produkter som faktiskt omfattas av omvänd skattskyldighet. Utvärderingen visar vidare att de varor som omfattas av bestämmelsen inte motsvarar de varor som branschen anser ska omfattas. I utvärderingen konstateras också att en betydelsefull andel skrot kan falla utanför definitionen.

Propositionen

Regeringen föreslår att vid bestämmande av vilket avfall och skrot som omfattas av omvänd skattskyldighet för mervärdesskatt ska kopplingen till nummer i Kombinerade nomenklaturen slopas.

Lagändringarna ska träda i kraft den 1 oktober 2021. Äldre bestämmelser ska fortfarande gälla i fråga om mervärdesskatt för vilken skattskyldighet inträtt före ikraftträdandet.

Regeringen anför att KN-nummer har andra syften än att vägleda vid bestämmande av vem som ska vara skattskyldig för mervärdesskatt. Förslaget innebär att varor som är avfall och skrot av vissa uppräknade metaller, omsmältningssgöt av järn eller stål samt avfall och skrot av galvaniska element, batterier och elektriska ackumulatorer ska omfattas av omvänd skattskyldighet.

För att en metallvara ska omfattas av den omvända skattskyldigheten ska den viktligt domineras av metall som finns med i uppräknningen. Om en vara även består av ett eller flera andra material ska dessa andra material endast utgöra en marginell del av varan eller inte vara av särskild betydelse för varans karaktär och funktion. Regeringen anför att den föreslagna bestämmelsen vid en första anblick kan framstå som mindre klar och precis än den nu gällande. Förslaget innebär emellertid att bestämmelsen överensstämmer med hur branschen hanterar avfall och skrot. Genom förslaget får bestämmelsen även en tillämpning som bättre överensstämmer med vad som enligt allmänt språkbruk avses med avfall och skrot. Detta bör enligt regeringen innebära att det blir enklare att tillämpa reglerna för sådana företag som inte primärt handlar med skrot men som genomför enstaka transaktioner med avfall och skrot.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har inget att invända mot regeringens förslag och tillstyrker propositionen.

Särskilt yttrande

Ändrade regler för mervärdesskatt vid handel med avfall och skrot (L)

Gulan Avci (L) anför:

Regeringen föreslår att bestämmelserna i mervärdesskattelagen (1994:200) om omvänd skattskyldighet vid handel med avfall och skrot av vissa metaller ändras genom att kopplingen till KN-nummer slopas. Jag finner inga skäl att motsätta mig regeringens bedömning om detta. Ärendet aktualiserar däremot de angelägna frågorna om hur handel med järn- och metallskrot regleras. Som 2015 års penningtvätsutredning har visat finns här viktiga avvägningar att göra mellan den enskildes näringsfrihet och frihet till betalmedel och intresset av att med ändamålsenliga regleringar stävja organiserad kriminalitet och terrorism. Jag och mitt parti noterar även att slutsatserna från 2013 års skrothandelsutredning fortsatt står utan åtgärd från regeringen. Jag vill särskilt uppmärksamma att Ekobrottsmyndigheten i sitt remissvar till den aktuella propositionen (EBM 2019-1028) åter påtalar att myndigheten gör bedömningen att även andra betalningsformer som är svåra att spåra borde omfattas av ett förbud samt att detta legat utanför den tidigare skrothandelsutredningens slutsatser. Framväxten av nya tekniska lösningar och tillämpningar av den digitala tekniken är en stor tillgång för samhället, men samtidigt bör riksdagen ha tillgång till relevant underlag när rättsvårdande myndigheter uppmärksammar nya risker. Jag anser därför att det finns skäl att analysera hur lagstiftningen behöver ses över mot bakgrund av teknikutvecklingen. Jag ställer mig bakom utskottsmajoriteten i detta ärende men avser att noga följa frågan om betalningsformer och kommer vid behov att återkomma till frågan i annat sammanhang.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2020/21:128 Ändrade regler för mervärdesskatt vid handel med avfall och skrot:

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i mervärdesskattelagen (1994:200).

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

Förslag till lag om ändring i
mervärdesskattelagen (1994:200)

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 2 § mervärdesskattelagen (1994:200)¹ ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt SFS 2020:1221

Föreslagen lydelse

1 kap.**2 §**

Skyldig att betala mervärdesskatt (skattskyldig) är

1. för sådan omsättning som anges i 1 § första stycket 1, om inte annat följer av 1 a–4 f: den som omsätter varan eller tjänsten,

1 a. för sådan omsättning som anges i 1 § första stycket 1 av varor och tjänster som ska redovisas enligt bestämmelser som motsvarar de särskilda ordningarna i artiklarna 369a–369x i rådets direktiv 2006/112/EG av den 28 november 2006 om ett gemensamt system för mervärdesskatt, i lydelsen enligt direktiv (EU) 2017/2455 och direktiv 2019/1995, om den som omsätter varan eller tjänsten är en sådan grupp av personer som i ett annat EU-land anses som en enda beskattningsbar person (mervärdesskattegrupp): mervärdesskattegruppen,

2. för omsättning som anges i 1 § första stycket 1 av sådana tjänster som avses i 5 kap. 5 §, om den som omsätter tjänsten är en utländsk beskattningsbar person: den som förvärvar tjänsten, om denne är

– en beskattningsbar person,

– en juridisk person som inte är en beskattningsbar person men är registrerad till mervärdesskatt här, eller

– en juridisk person som skulle ha varit en beskattningsbar person om inte 4 kap. 8 § varit tillämplig,

3. för omsättning som anges i 1 § första stycket 1 av sådana varor som avses i 5 kap. 2 c och 2 d §§, om den som omsätter varan är en utländsk beskattningsbar person och förvärvaren är registrerad till mervärdesskatt här: den som förvärvar varan,

4. för sådan efterföljande omsättning inom landet som avses i 3 kap. 30 b § första stycket: den till vilken omsättningen görs,

4 a. för omsättning som anges i 1 § första stycket 1 mellan beskattningsbara personer som är eller ska vara registrerade till mervärdesskatt här, av guldmaterial eller halvfärdiga produkter med en finhalt av minst 325 tusendelar eller av investeringsguld om den som omsätter guldets är skattskyldig enligt 3 kap. 10 b §: den som förvärvar varan,

4 b. för omsättning som anges i 1 § första stycket 1 av sådana tjänster som avses i andra stycket, om skattskyldighet inte föreligger enligt första stycket 2 i denna paragraf: den som förvärvar tjänsten, om denne är

– en beskattningsbar person som i sin verksamhet inte endast tillfälligt tillhandahåller sådana tjänster, eller

¹ Lagen omtryckt 2000:500.

– en annan beskattningsbar person som tillhandahåller en beskattningsbar person som avses i första strecksatsen sådana tjänster,

4 c. för omsättning som anges i 1 § första stycket 1 av vara eller av tjänst med anknytning till fastighet som avses i 5 kap. 8 §, utom fastighetstjänst som avses i 4 b i denna paragraf eller 3 kap. 3 § andra och tredje styckena, om den som omsätter varan eller tjänsten är en utländsk beskattningsbar person och förvärvaren är registrerad till mervärdesskatt här: den som förvärvar varan eller tjänsten, om inte annat följer av 2 d §,

4 d. för omsättning som anges i 1 § första stycket 1 mellan beskattningsbara personer som är eller ska vara registrerade till mervärdesskatt här, om skattskyldighet inte föreligger enligt första stycket 2 i denna paragraf, av utsläppsrätter för växthusgaser enligt definitionen i artikel 3 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/87/EG av den 13 oktober 2003 om ett system för handel med utsläppsrätter för växthusgaser inom gemenskapen vilka kan överlåtas enligt artikel 12 i det direktivet, eller av andra enheter som verksamhetsutövare kan använda för att följa det direktivet: den som förvärvar tjänsten,

4 e. för omsättning som anges i 1 § första stycket 1 mellan beskattningsbara personer som är eller ska vara registrerade till mervärdesskatt här av sådana varor som avses i tredje stycket: den som förvärvar varan,

4 f. för omsättning som anges i 1 § första stycket 1 mellan beskattningsbara personer som är eller ska vara registrerade till mervärdesskatt här av sådana varor som avses i sjunde stycket: den som förvärvar varan, om beskattningsunderlaget för omsättningen av dessa varor i en faktura sammantaget överstiger 100 000 kronor och registreringskyldigheten för förvärvaren inte endast är en konsekvens av förvärvet,

5. för sådant förvärv som anges i 1 § första stycket 2: den som förvärvar varan, och

6. för import av varor

a) om en tullskuld uppkommer i Sverige till följd av importen: den som är skyldig att betala tullen, om inte annat följer av c,

b) om importen avser en unionsvara eller om varan ska deklarerats för övergång till fri omsättning i Sverige men inte är belagd med tull: den som skulle ha varit skyldig att betala tullen om varan hade varit tullbelagd, om inte annat följer av c,

c) om den som är eller skulle ha varit skyldig att betala tullen enligt a eller b är ett ombud och Skatteverket är beskattningsmyndighet: den för vars räkning ombudet handlar.

Första stycket 4 b gäller

1. sådana tjänster avseende fastighet som kan hänföras till

- mark- och grundarbeten,
- bygg- och anläggningsarbeten,
- bygginstallationer,
- slutbehandling av byggnader, eller
- uthyrning av bygg- och anläggningsmaskiner med förare,

2. byggstädning, och

3. uthyrning av arbetskraft för sådana aktiviteter som avses i 1 och 2.

Första stycket 4 e gäller *varor* Första stycket 4 e gäller
som kan hänföras till följande
nummer i Kombinerade
nomenklaturen (KN-nr) enligt

rådets förordning (EEG) nr 2658/87 av den 23 juli 1987 om tulltaxe- och statistiknomenklaturen och om Gemensamma tulltaxan i dess lydelse den 1 januari 2012,

1. avfall och skrot av järn eller stål; omsmältningsgöt av järn eller stål (KN-nr som börjar med 7204),

2. avfall och skrot av koppar (KN-nr som börjar med 7404),

3. avfall och skrot av nickel (KN-nr som börjar med 7503),

4. avfall och skrot av aluminium (KN-nr som börjar med 7602),

5. avfall och skrot av bly (KN-nr som börjar med 7802),

6. avfall och skrot av zink (KN-nr som börjar med 7902),

7. avfall och skrot av tenn (KN-nr som börjar med 8002),

8. avfall och skrot av andra oädla metaller (KN-nr som börjar med 8101–8113), eller

9. avfall och skrot av galvaniska element, batterier och elektriska ackumulatorer (KN-nr som börjar med 854810).

1. avfall och skrot av järn, stål, koppar, nickel, aluminium, bly, zink, tenn och andra oädla metaller,

2. omsmältningsgöt av järn och stål, och

3. avfall och skrot av galvaniska element, batterier och elektriska ackumulatorer.

Vid omsättning av en vara eller en tjänst som görs inom landet av en beskattningsbar person som har ett fast etableringsställe här ska den beskattningsbara personen vid tillämpningen av första stycket likställas med en utländsk beskattningsbar person, om omsättningen görs utan medverkan av det svenska etableringsstället.

Med *tullskuld* och *unionsvara* förstås detsamma som i artikel 5 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 952/2013 av den 9 oktober 2013 om fastställande av en tullkodex för unionen.

Särskilda bestämmelser om vem som i vissa fall är skattskyldig finns i 6 kap., 9 kap. och 9 c kap.

Första stycket 4 f gäller följande varor:

1. mobiltelefoner, det vill säga apparater som har tillverkats eller anpassats för användning i ett auktoriserat nät och på särskilt angivna frekvenser, oberoende av om de har någon annan användning eller inte,

2. integrerade kretsanordningar, om dessa inte har integrerats i slutanvändningsprodukter, och

3. spelkonsoler, pekdatorer och bärbara datorer.

1. Denna lag träder i kraft den 1 oktober 2021.

2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande i fråga om mervärdesskatt för vilken skattskyldighet inträtt före ikraftträdandet.